

Uit de Natuurbescherming

Walvisvaart

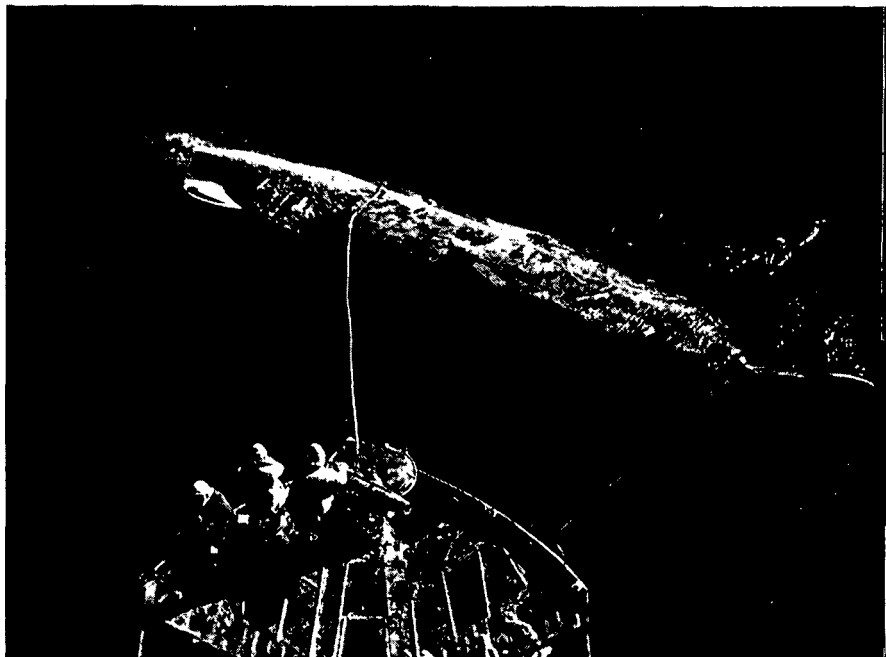
Sedert de Tweede Wereldoorlog worden in de antarctische wateren ieder jaar ongeveer 30.000 walvissen gevangen. Voegt men daarbij wat door ongeveer 50 over de gehele wereld verspreide landstations gevangen wordt, dan komt men op een totaal van ongeveer 43.000 walvissen per jaar, die alleen aan traan reeds een waarde van ongeveer 400 miljoen gulden vertegenwoordigen. Een belangrijk deel van het vlees wordt bovendien nog voor menselijke of dierlijke consumptie gebruikt, terwijl de lever en andere organen eveneens waardevolle producten opleveren. Men vraagt zich echter wel eens af, of dit nu maar jaar in jaar uit kan doorgaan, zonder dat de walvisstand daar ernstig onder te lijden heeft. Het zijn voornamelijk twee instanties die zich daar zorgen over maken. In de eerste plaats zijn dit natuurlijk allen die zich bezig houden met natuurbescherming, met faunabeheer zoals men het tegenwoordig noemt. Lopen op deze manier, zo vragen zij zich af, de Vinvissen niet de kans door hetzelfde lot getroffen te worden als eertijds de Groenlandse Walvis in de noordelijke wateren? Bestaat er geen gevaar dat deze dieren uitgeroeid worden?

Laat ons vooropstellen dat de Groenlandse Walvis niet uitgeroeid is. Dat er door de plaatselijke bevolking in het hoge noorden ieder jaar nog een aantal gevangen en gegeten wordt en dat het bestand zelfs weer schijnt toe te nemen, zij het ook niet zo snel als dat van de Grijze Walvis uit de Noord-Pacific, waarbij de beschermingsmaatregelen wonderen hebben verricht. En laat ons verder constateren dat een walvisexpeditie naar de Zuidelijke IJszee aan onkosten iets in de orde van 16 miljoen gulden per jaar vraagt, zodat men alleen maar kan varen wanneer men zeer veel walvissen vangen kan. Zou het bestand in het zuiden zo sterk teruglopen als dit in het noorden het geval geweest is, dan is het bedrijf niet meer rendabel en zal men de resterende walvissen wel geheel of grotendeels met rust moeten laten. Natuurlijk bestaat altijd de kans dat men bijvoorbeeld alleen de Blauwe Vinvis geheel zou uitroeien, maar daartegen worden thans maatregelen genomen.

Met deze maatregelen komen wij aan de tweede instantie, die zich zorgen over de walvissen maakt: de International Whaling Commission, een lichaam waarin de regeringen van 17 walvisvarende landen vertegenwoordigd zijn en wier taak eigenlijk nog verder reikt dan de doelstellingen van de natuurbescherming. Deze Commissie dient er immers niet alleen voor te zorgen dat de walvissen tegen uitroeien behoed worden, maar zij dient er tevens voor te waken dat de walvisstand op peil blijft, zodat ook komende generaties nog uit deze bron van vet en andere voedingsmiddelen kunnen putten en de kip met de gouden eieren niet voortijdig geslacht wordt. Sedert het begin van de moderne Nederlandse walvisvaart is ook ons land lid van dit lichaam geweest. Dat wij met Noorwegen op 1 juli 1959 het lidmaatschap hebben opgezegd, hangt niet samen met een verschil van mening ten aanzien van de bepalingen die de vangst regelen, maar alleen met wat men zou kunnen noemen de verdeling van de buit; niet met een biologische reden dus, maar met economische overwegingen. De Commissie stelt namelijk ieder jaar vast, hoeveel walvissen door alle leden te samen in de antarctische wateren mogen worden gevangen. Hierdoor ontstond een zeer zware concurrentie, die het bedrijf onnodig duur maakte, zodat men getracht heeft tot een toewijzing van een quotum per land te komen. Een van de grootste moeilijkheden die bij deze verdeling optrad was het feit, dat Rusland met ingang van het seizoen 1959-1960 zijn vangstcapaciteit verdubbelde en met 2 van de 20 expedities 1/5 van de buit voor zich opeiste. De onderhandelingen zijn dan ook vastgelopen, waardoor Noorwegen en Nederland zich genoodzaakt zagen uit de Conventie te treden.

Waar men echter toch in Nederland de internationale regelen zoveel mogelijk wil volgen en men de uitoefening van de walvisvaart aan door de regering te stellen voorwaarden wil binden, werd een nieuw wetsontwerp op de walvisvaart bij het parlement ingediend. Dat het tot een uittreden uit de Conventie moest komen, wordt zowel in Nederland als in Noorwegen ten zeerste betreurd en men hoopt dan ook dat deze situatie spoedig weer tot het verleden zal behoren.

Maatregelen tot behoud van de walvisstand moeten immers door internationale samenwerking tot stand komen en zij dienen te berusten op een grondige kennis van de levenswijze en de levensverrichtingen der dieren. Het is daarom gelukkig dat de samenwerking tussen de walvisbiologen in de verschillende landen niet verbroken is en dat zij zich in onderling overleg blijven beraden over de grote vraag, hoeveel walvissen er jaarlijks in de antarctische wateren gevangen mogen worden. Dat hierover nog geen



Blauwe vinvis gevangen in de Zuidelijke IJszee.

eenstemmigheid heerst, valt niet te verwonderen, wanneer men bedenkt hoe weinig gefundeerd onze kennis van de biologie van deze dieren op sommige punten nog is. Een ding is echter zeker: wij zullen het noodzakelijk inzicht alleen maar kunnen verkrijgen door voortzetting en intensivering van dit biologisch onderzoek dat in Nederland verricht wordt door de Werkgroep Walvisonderzoek T.N.O. (Zoölogisch Laboratorium der Universiteit van Amsterdam).

Prof. dr. E. J. SLIJPER,
Zoölogisch Laboratorium der Universiteit van Amsterdam.

27 mei 1960.

Literatuur:

E. J. SLIJPER, Walvissen. Uitg. Centen, Amsterdam 1958; 524 pag., 228 fig. 8°.

„ Beraad over Walvissen. A.O.-reeks, Amsterdam No. 717, 1958.

Boekbespreking

ALLEMANSVRIEND OLIFANT, door Richard Carrington.

Elsevier Pocket E 46, f 1,50

Voor weinig geld een zeer interessant boekwerkje over de olifant, met bijzonder goede illustraties.

Deze pocket omvat 3 delen, nl. 1. De olifant als dier; 2. De olifant als fossiel en 3. De olifant en de mens.

In deel 1 wordt alles over de bouw en werking van de olifant en zijn organen verteld, alsmede het een en ander over familieleden, nl. de klipdassen en de zeekoeien.

Het derde deel zal voor velen het interessantste zijn.

Al met al is dit boekje het bedrag van f 1,50 meer dan waard en het is te hopen, dat Elsevier nog veel meer van dergelijke pockets zal uitgeven.